

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 3 Września r. s. 1820 roku

Observacje meteorologiczne.	Czas obserwacji	Wysokość Barom.	wyś. Tber. Reau.	Wiatry.	Qdnia. w powis
dn. 1 średnia.		27 cal. 119 lin.	+ 9,5 stopni	Północ. Zach.	Pogoda
dn. 2 średnia.		27 — 11,67 —	+ 9,42 —	Północ. Wschod.	Niestala Pogoda
dn. 3 godz. 6		27 — 11,4 —	+ 4,75 —	Północ. Wschod.	Wielka Mgła

W I L N O.

Rząd gubernialny litewsko-wileński przesłał do redakcyi dla obwieszczenia:

Ukaz Jego Cesarskiej Mości Samowładcy Wszech Rosssy z Rządzącego Senatu do wileńskiego gubernialnego rządu. Wedle Ukazu Jego Cesarskiej Mości Rządzący Senat wysłuchawszy rapportu JW. zarządzającego ministerium spraw wewnętrznych, iż z rapportu zmarłego ministra spraw wewnętrznych pod dniem 22 lipca 1818 roku, Rządzącemu Senatowi wiadomo, że wileńska szlachecka kommissya wciagu przeszłych lat trzech do 1818 roku, nie mogła ukończyć szlacheckiej genealogicznej księgi w temacznym gubernii, przyczyna tego niewykonania, podług tłumaczenia się wileńskiego szlacheckiego gubernialnego marszałka, było spóźnione przez szlachtę złożenie wspomnionym kommissyi dowodów o swojej rodowitości; szlachta zaś nie mogła tego skutecznego wyleśnić dla wydarzonej 1812 roku wojny, będąc prawie w tym czasie ciągle zajęta nadzwyczajnymi zaleceniami, jako to: dostawianiem prowiantu do armii, przeprowadzaniem partyi rekruckich i t. d., niemniej też szlachta znajdowała trudność i w wyznalezieniu swoich dowodów, z przyczyny popalonych przez nieprzyjaciela wielu archiwów. Wszystkie to podał Rządzącemu Senatowi w wspomnionym raporcie zmarły minister, w którym także wyrażona była opinia w tej rzeczy JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora, zawarta w tém: iż tenże JW. Litewski Wojenny Gubernator ze swojej strony chociaż uznawał za potrzebę przedłużenie kommissyi szlacheckiej terminu na jeden rok dla ukończenia wspomnionym genealogicznej księgi; ale nieukończenie jej przypisywał niejako i opieszalosci członkom kommissyi. Rządzący Senat, stosownie do opinii zmarłego ministra, ukazem dnia 14 listopada 1818 r. zalecił przedłużyć wyrażony termin na jeden rok; szlacheckiej zaś kommissyi wytknąć taką jej opieszalosc. W późniejszym czasie marszałek wileńskiej gubernii, a potem pełniący jego obowiązki, weszli nanowo do ministerium spraw wewnętrznych z przedstawieniami w tejże rzeczy. Donosili, iż do pomienionym kommissyi weszło i niestannie wchodzi dowodów szlacheckich takie mnóstwo, że kommissya żadnym sposobem wystarczyć nie może na rozpatrzenie ich do terminu naznaczonego; a zatem prosili przedłużyć jeszcze na jeden rok. JW. Litewski Wojenny Gubernator, do rozpatrzenia którego podana była ta nowa wydarzona trudność, przedstawia, iż kommissya w ciągu przeszłych trzech lat,

i po nich jeszcze jednego roku, dla niej terminu przedłużonego, chociaż dosyć daję się miała czasu do ukończenia księgi genealogicznej, jednak z drugiej strony nie można także nie mieć uwagi na wyżej wyrażone przyczyny. Zatem tenże JW. Litewski Wojenny Gubernator mniema, że można przedłużyć jeszcze, podług żądania szlachty, pomieniony termin do następującego 1821 roku, lecz już dla koniecznego i ostatecznego rozpatrzenia wszystkich w powszechnosci dowodów, jakie weszły i jakie jeszcze weyda, z tém jednak zastrzeżeniem, iż jeżeli kto nie zostanie przez kommissyę uznany do następującego miesiąca septembra za szlachcica, takiego nie dopuszczając do wyborów, które mają być w terażniejszym roku; w późniejszym zaś czasie od miesiąca septembra do następującego 1821 roku, należy przywieść do porządku dzieła i ukończyć genealogiczną księge. Zgodnie z taką opinią JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora, tenże JW. zarządzający ministerium spraw wewnętrznych, przedstawiał Rządzącemu Senatowi do dalszego rozpatrzenia i rozwiązania. *Rozkazali:* JW. zarządzającego ministerium spraw wewnętrznych uwiadomić, iż Rządzący Senat, dając wzgląd na wyrażone w jego raporcie przyczyny, postanowił zgodnie ze zdaniem Litewskiego Wojennego Gubernatora i opinią tegoż zarządzającego ministerium spraw wewnętrznych, przedłużyć dla wileńskiej szlacheckiej kommissyi termin do następującego 1821 roku, dla koniecznego i ostatecznego rozpatrzenia wszystkich szlacheckich dowodów, z warunkiem, iż jeżeli kto nie będzie uznany przez kommissyę do miesiąca septembra terażniejszego roku 1820 za szlachcica, takiego nie dopuszczając do następujących w tym roku wyborów; w późniejszym zaś czasie od septembra do następującego 1821 roku przywieść do porządku dzieła i ukończyć genealogiczną księge. O czém posłał do JW. zarządzającego ministerium spraw wewnętrznych, i do wileńskiego gubernialnego Rządu Ukazy, i uwiadomił JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora. — Dnia 20 sierpnia 1820 roku — Na oryginalu podpisali: Ober-Sekretarz Chorzewski. Sekretarz Szczukin. Powytczyk Michajłow. Zgodno z oryginałem: Sekretarz Kazimierz Nowicki — z Departamentu 1szego.

N I D E R L A N D Y.

Bruxella, dnia 17 sierpnia. Liczba świadków przeciwko królowej angielskiej, będących w Hollandyi, wynosi blisko 80. Wszystkich zaś ma być około 300. Słychać, iż strona powodo-

wa ma takie pisma, które całą Europę wprawiają w zadumienie.

Zachodzą zatargi między Anglią i Hollandyą względem osad wschodnio-indyjskich. Idzie o polityczny wpływ i wyłączny handel, który wielkie zyski przynosi. Obie strony chcą te spory po przyjacielsku ułatwić, i tym celem mianowały pełnomocników.

S Z W A Y C A R Y A.

Nie potwierdza się wiadomość o przywróceniu jezuitów w Kantonie *Tessin*. Nigdy tam nie było zakonu jezuitów, i rząd miejscowy nie myśli ich wcale przyjmować.

W Ł O C H Y

Neapol, d. 4 sierpnia. Junta przygotowawcza prowincyi tutejszey rozpoczęła d. 29 z. m. urzędowanie swoje, i miewa codziennie sessye, które 6 godzin trwają. Junta tymczasowa, której polecono urządzić prawidła wolności druku, jest także czynną; składa się zaś z 6 członków.

Deputacya miasta *Palermo*, złożona z Xiążąt *Pontellaria* i *S. Marco*, oraz 2 xiąży, 2 prawników i 2 starszych cechowych, przybyła d. 2 b. m. do *Procida*. Nie pozwolono jej wysieść w porcie tutejszym, lecz w domu wiejskim *Posilipo*. Chciała, aby ją stawiono przed Xiążciem namiestnikiem królewskim, i aby rozpoczęła układy. Posłano do niej wprzód jednego członka Junty neapolitańskiej z zapytaniem: czyli uznaje naywyższą władzę Króla *Ferdynanda I.*? na co gdy w potwierdzającym sposobie odpowiedziała, udali się do niej ministrowie Xiążę *Campochiaro* i Hrabia *Zurlo*. Deputowani ci zaczynają ulegać, bo inne miasta syoylijskie, jako to *Messyna* i *Catania* oświadczyły się przeciwko *Palermo*, i naganiły nieprzyjęcie floty królewskiej. Niewinność jenerała *Church* coraz się bardziey okazuje; nie tylko dopełnił swoich obowiązków, lecz nawet w heroicznym sposobie nie chciał wchodzić w żadną kapitulacyą z pospółstwem. Siedzi jeszcze w zamku *dell'Ovo*, gdzie go przyjaciele i znajomi odwiedzają.

Biega pogłoska, iż posłowie zagraniczni w tutejszey stolicy, oprócz posła hiszpańskiego, wstrzymali się od zwyczajnych swoich czynności; wydają tylko paszporta i nagłe mniejszey wagi interessa ułatwiają, czekając na dalsze od dworów swoich przepisy. Z naszej także strony, nie wszystkich jeszcze mianowano posłów do znaczniejszych dworów europejskich. Niektórzy wymówili się od tego urzędu. Kawaler *de Médecini* wziął paszport do Hiszpanii.

Niejaki *Barbaja*, który na mocy układu z dawniejszym rządem utrzymuje tu gry azardowne i teatr *S. Carlo*, i który zawarł umowę na wystawienie kościoła *S. Franciszka*, został przymuszony przez *Carbonari* (Węgłarzy) do zaniechania gry zwanej *Ridotto*. Rząd terażniejszy nie chce go uwolnić od dzierżawy i obowiązków względem teatru; przydał mu dla bezpieczeństwa straż, która jednak nie potrafi go zasłonić od kilku tysięcy sztyletów. Pisma ulotne rozmaite w tej mierze umieszczają zdania. Wielu *Carbonari* prowincjonalnych nagania zbyteczny wydatek na wspomniany teatr, który służy dla zabawy samey tylko stolicy.

Wojsko neapolitańskie ma wynosić 50,000 głów, a milicye 115,000. Miasto *Neapol* chce własnym kosztem wystawić dwa pułki dragonii.

Słychać, iż Xiążę *Sa...* popadł w niełaskę, i zakazano mu wyjeżdżać z miasta; polityczny

bowiem jego sposób myślenia nie zgadza się z sposobem myślenia Króla.

Senat trzeciego miasta syoylijskiego *Catania*, odebrawszy wiadomość o rozruchach w *Palermo*, wysłał zaraz deputacyą do *Messyny*, ofiarując jej pomoc w potrzebie. Wspomniany senat zapewnił także Xiążęcia Namiestnika królewskiego o wierności i przywiązaniu obywateli *Catania* do tronu.

List z *Messyny* pod d. 26 lipca wyraża: „Dnia 12 b. m. odebrano tu przez telegraf pierwszą wiadomość o rewolucyi w *Neapolu*. Wieczorem zaraz liczny tłum ludu zebrany przed kościołem katedralnym, wysłał deputacyą do Xiążęcia *Scaletta*, dowódcy 7mej dywizyi wojskowej, żądając zniesienia władzy policyyney, która lubo dopiero od kilku tygodni urzędować zaczęła, powszechną jednak nienawiść na siebie ciągnęła. Dopełniono tego żądania; postawiono oraz batalion wojska na rynku; patrole chodziły po ulicach i utrzymywały spokojność. Nazajutrz uwolnił lud nowo-zaciężnych żołnierzy, nie doznawszy żadnego oporu ze strony wojska. Uwolnители i uwolnieni pobiegli do kościoła katedralnego, uderzyli we wszystkie dzwony, i kazali sobie dać błogosławieństwo; poczem nowozaciężni przy radosnych okrzykach wrócili na łono rodzin swoich. Majętniejsi obywatele odbywali patrole razem z wojskiem. Dnia 14 b. m. pułkownik *Costa* ogłosił ludowi konstytucyą, i zaraz wszyscy mieszkańcy *Messyny* przypięli trójkolorową kokardę narodową. W południe wśród huków dział i odgłosu dzwonów wywieszono banderę narodową na pompie przed kościołem. Dnia 15 b. m. statek pocztowy z *Neapolu* przywiózł wszystkie ustawy rządowe, które lud tak udieszyły, iż zaraz po południu widzieli wszystkie ganki domów na celniejszych ulicach przystrojone kobiercami, a wieczorem całe miasto i teatr wspaniale oświecono. Damy, chcąc także byź uczestniczkami powszechney radości, pokazały się z wstążkami koloru narodowego. Tłumy wesołego ludu snuły się po ulicach. Dnia 16 b. m. w niedzielę, radość ta była jeszcze widoczniejszą. Nazajutrz odebrano przez telegraf wiadomość, iż Monarcha, Xiążę Namiestnik jego i rodzina królewska, zaprzysięgli konstytucyą. Odśpiewano po południu *Te Deum* w kościele katedralnym, przy hukach dział i wystrzałach karabinowych stojącego w paradzie wojska. Lud zszedł z konia pułkownika *Costa*, i na ręku zaniósł go przed wielki ołtarz do kościoła gdzie pułkownik ukląkł i odebrał błogosławieństwo, a wstawszy rzucił kapelusz w górę, wydając okrzyk: *Niech żyje naród! Niech żyje konstytucya!* Jest on członkiem tajnego towarzystwa *Carbonari* (Węgłarzy) i zasłużonym w kraju mężem. Wieczorem oświecono znów miasto i teatr. Dnia 18 b. m. wszystkich mieszkańców zdalnych do broni zgromadzono na stok twierdzy, i utworzono z nich gwardyę narodową, która zaraz nazajutrz wspólnie z wojskiem służbę odbywać zaczęła. W kilku okolicach tutejszych popełniono niejake zdrożności. W *Fiume di Risi* włóścianie popsuli sprzęty domowe pewnemu urzędnikowi, który się potyrańsku z niemi obchodził; w innem miejscu spalono drewniany dom, gdzie pobierano drogowe, lubo tam porządnego gościnea nie było. Dnia 20 zawięzła tu kilka statków nadbrzeżnych, które umknęły z *Palermo*, i przywiozły wiadomość o zaszłych tam krwawych wypadkach. Zasepiło to radość naszą. Podwojono środki utrzymania puł-

blizney spokojności. Ustanowiono dwie komisyy, jedną złożoną z pierwszych urzędników, a drugą z obywateli i wojskowych, które nad tém czuwają. Zbrodniarzy sprowadzono z więzienia miejskiego do twierdzy, i mieszkańcom niejaka ulgę w podatkach uczyniono."

Sycyliyczycy (pisze jedna z gazet niemieckich) są pracowitymi, wspaniałymi, gościnnymi i lubiącymi sławę. Często zwodzeni, stali się niedowierzającymi, i dziś jeszcze są tém, czém byli za czasów *Cycerona: Est hominum genus acutum et suspiciosum*. Natura hojnie darami swemi kraj ten obsypała. Łąki, doliny i góry mają niewyczerpane bogactwo: lecz sycyliyczycy jest wśród niego ubogim; wszystko posiada, a mało używa.

Włochy, d. 10 sierpnia. Rzym i prowincye papieżkie używają zupełney spokojności. Rząd daje baczną uwagę, aby nie była przerwana, i aby przykład ościennego kraju neapolitańskiego nie zawracał zbyt głowy stronnikom nowości, których nigdzie nie braknie. Podwojono straż przy więzieniach i domie poprawy. Chcą przeprowadzić więźniów z *Colosseo* do zamku *S. Aniola*. Gwardya narodowa ma być powiększona. Ufa jej rząd, bo zna jej przychylność ku sobie. Miasta papieżkie *Benevent* i *Ponte-Corvo*, leżące w kraju neapolitańskim, doznają ciągłego nieładu. Rząd zostawia ich własnemu losowi, w przekonaniu, iż wkrótce sami prosić będą papieża o przebaczenie, bo bez handlu i związków ostać się nie mogą; a powstanie bardziej fakcyi, jak powszechnemu życzeniu przypisać wypada. Miasta te mniej płaciły podatków, jak inne; szczególniej w *Beneventie* nie pobierano podatku gruntowego.

Słychać, iż w oświadczeniu, które rząd austriacki przesłał rozmaitym dworom włoskim, objęte jest zapewnienie niepodległości i całości ich krajów, tak jak kongres wiedeński roku 1815 postanowił. Zaręcza oraz obronę ich przeciwko wszelkim zamachom na ich niepodległość lub przerwaniu publiczney spokojności.

Nie powiodły się usiłowania przybyłych z Hiszpanii osób, chcących skłonić Xiążę Lukieską, aby krajowi swemu nadała konstytucyą demokratyczną. Wojsko piemontskie w *Turyń* i *Genui* oświadczyło się głośno przeciwko wypadkom neapolitańskim.

Panuje ciągła spokojność w *Toskanii*, *Par-mie* i *Modenie*.

A U S T R Y A.

Wiedź dnia 24 sierpnia. Dwór tutejszy wysłał Hrabiego *Ficquelmont* w nadzwyczajnym zleceniu do *Turyń*, z kąd uda się do *Florencyi*; gdzie Hrabia *Appony* zaczeka na niego, a potem pojedzie na urząd posła austriackiego do *Rzymu*.

Hrabia *Frimont* obeymie niezawodnie dowództwo nad wojskiem austriackim we *Włoszech*; gdyby jednak do wojny przysięć miało, dowództwo tego wojska będzie zapewne poruczone Hrabie *Bianchi*, który się wlaścił w kampanii roku 1815.

Pułk strzelców tyrolskich stojący na osadzie w *Inspruki* wyszedł dnia 15 b. m. do *Włoch*. Odprowadzało go mnóstwo mieszkańców. Tegoż dnia udał się w tę samą drogę pułk piechoty z *Tryestu*, z kąd d. 6 września ruszą 3 dywizye grenadierów podobnie do *Włoch*. Od czasu rewolucyi w *Neapolu*, żaden okręt z tego kraju nie zawinął do *Tryestu*.

Zmarła *Eliza Bucciocchi*, siostra *Bonapartego*; w zrobionym testamencie obrała brata swego *Hie-*

ronima, Xiążęcia *Montfort*, opiekunem dzieci swoich.

H I S Z P A N I J A.

Madryt, dnia 5 sierpnia. Minister wojny przesłał wielkorządcy prowincyi nowej Kastylii rozkazy względem publicznego bezpieczeństwa na gościach. Do prowincyi *Walencyi* posłano tym celem batalion lekkiej piechoty.

Odebrano tu wiadomość z *Gallicyi*, iż buntowników rozproszono; a hersztowie ich umknęli do *Portugali*. Wezwane władze portugalskie, aby ich schwycić kazały, odpowiedziały, iż tego uczynić nie mogą, bo żadnego z nich nie znają. Posłano im więc potrzebny opis.

Stany, które się odcień zgromadzają, słuchały dnia 1 b. m. czytanego im projektu względem urządzenia i powiększenia milicyi prowincjonalnych, które 73 batalionów składać mają. Odesłano ten projekt do właściwej komisyy. Na tejże sessyi minister spraw wewnętrznych doniósł o uwięzieniu 11 ludzi w *Burgos*; którzy się uzbrowili i tajne schadzki odprawiali. Jest między nimi herszt nazwiskiem *Barrio*. Na sessyi dnia 2 b. m. komisyy skarbowej zdała sprawę o środkach zmniejszenia długu krajowego. Radziła sprzedać część dóbr narodowych za pieniądze papierowe, które natychmiast mają być spalone. Przyjęto ten wniosek. Uchwalono potem, aby listę wszystkich przywilejów podano komisyy skarbowej. Naradzano się wreszcie o sekularyzacyi zakonników; i postanowiono upraszać oya ś. o *breve*, nadające biskupom stosowne upoważnienie. Najznakomitsi członkowie stanów miewają często tajne zgromadzenia; lecz niewiadomo, o czém się naradzają.

Na sessyi stanów dnia 30 z. m. deputowany *Vargas Ponce* żądał, aby ministrowie oświadczyli, czy król neapolitański przyjął istotnie konstytucyą hiszpańską? Minister spraw wewnętrznych odpowiedział, iż chociaż tego mocno pragnie, nie jednak urzędowego w tej mierze udzielić nie może. Później zaś odebrawszy stany urzędową wiadomość o wypadkach neapolitańskich, zamiast zwyyczajney po jej przeczytaniu odpowiedzi: *Slyszelismy*, dodały tym razem: *Slyszelismy z ukontentowaniem*.

W obozie pod *Madrytem* jest już 2,000 wojska. Sądzą, iż generał *Quiroga* obeymie dowództwo nad niem.

Mieszkańcy na wyspie *Majorce*; gdzie morowe powietrze grassuje, przełamali rozciągnięty kordon; lecz niewiadomo jeszcze, czyli się rozeszli po wyspie lub też popłynęli na morze.

Biskup w *Urgel* prosił monarchę, aby Xięży w dycezyi jego uwolnił od tłumaczenia konstytucyi po nabożeństwie. Ambona ducha świętego (pisze ten prałat) nie może być zamieniona w katedrę prawa publicznego.

Rząd portugalski wydał władzom hiszpańskim pewnego podpółkownika, który należał do rzezi w *Kadyxie*, a potem uciekł do tego kraju.

Minister wojny odebrał list od generała *Morillo*; pisany dnia 1 maja z głównej kwatery w *Walencyi*; w południowej *Ameryce*. Prosił w nim, aby minister złożył Królowi powinszowanie wojska z powodu przyjęcia konstytucyi, która wszystkie serca i opinie połączy. Poawia na koniec imieniem swoim oraz wszystkich oficerów i żołnierzy, przysięgę wierności temu nowemu towarzyskiemu związkowi, który hiszpanom w obu częściach świata przysła szczęśliwość rokuje.

Dnia 12 b. m. spodziewamy się tu powrotu Króla z *Sacedon*; gdzie wód używa.

1001 Sessye stanów od niejakiego czasu nie ważne nie wystawiają. Na czterech ostatnich trudniono się wydatkami krajowemi. Kommissya skarbowa zdała sprawę o liście cywilney. Podzieliła ją na 4 części. W pierwszej była mowa: czyli 40 milionów realów (17 milionów zł. pol.), które roku 1814 dla Króla uchwalono, nie wypada powiększyć po zaślubieniu się monarchy? (Odmówiono tego). W drugiej, czyli można zatwierdzić przeznaczone na szpilki dla królowey 640,000 realów; dla Infantki *Donna Maryi* 550,000 realów; a dla Infantki *Donna Ludwiki* 600,000 realów? (Zezwolono) W trzeciej, czyli każdy Infant ma dostawać przeznaczone mu dawniey 150,000 dukatów? (Zezwolono). W czwartej nakoniec, czyli trzeba co wyznaczyć dla dzieci Infantów i Infantek? (Odmówiono)

Król posiadać będzie nadal dobra koronne *Escorial, St. Ildefonso, Prado* i inne zamki letnie. Inne zaś odstąpione przez niego dobra, szacowane 80 milionów realów, mają być w części, przedane na umorzenie długów skarbowych.

Dochody krajowe za panowania *Karola IV*, wynosiły tylko 130 milionów franków. Oyciec teraźniejszego Króla doznawał zawsze niedostatku pieniędzy, bo wydatki na pobieranie dochodów i liczne nadużycia zupełnie skarb wycieńczały. Poznano to dopiero w roku 1808, kiedy się dowiedziano, że liwraneci nadworni nie już nie chcą dać na kredyt, iż dwór jednego wieczora nie miał nawet świec wąskowych do pokoiów, i że służącym nie zapłacono. Ztąd też poszło, iż kiedy przeszły Król za zbliżeniem się wojska francuzkiego w marcu 1808 r. chciał ujeżdżać z małżonką swoją do Andaluzyi, stajenni w zamku letnim *Aranjuez* odcieśli szory od zaprzężonych koni, chcąc monarchę zatrzymać w kraju, a tym sposobem zaległą płacę odebrać. Zbytek panował tylko w pałacu *Xiążęcia pokoju*, i uderzał w oczy ze względu na chudobę dworu królewskiego.

Wczoray uwolniono Hrabiego *Camillas* z więzienia, gdzie 58 dni siedział. Ogłoszono niewinność jego. Celem jego wykroczeniem było to, iż napisał list do pewnego wygnańca, przyjaciela swego.

W wielu prowincyach zakonnicy tłumaczą ludowi konstytucyą, którą uwielbiają. Niektórzy jednak sądzą, iż to czynią tylko dla oka, a przeciwne mają zamiary.

Sprowadzono do *Koranny* 15stu członków rozproszoney tak nazwaney junty apostolskiej w Galicyi. Okuto ich w kajdany: ledwo potrafiono ich zasłonić od wzroku ludu.

Slychać, iż zatargi między Hiszpanią i Portugaliją bardziey się wzmożły, z powodu danego przytułku wygnańcom Hiszpańskim, którzy się w kraju portugalskim uzbrowili, i kommissye buntownicze ustanowili. Dwór hiszpański miał powtórnie żądać ich oddalenia w tonie groźniejszym, niż dawniey.

Wojsko hiszpańskie ma wynosić 66,828 głów a w czasie wojny zostanie powiększonym do 124,000.

N I E M C Y.

Akt ostateczny obrad ministeryalnych w Wiedniu względem rozwinięcia i ustalenia związku Niemieckiego. (Dokończenia *Ob. Gaz. Kur Lit.* N. 76, 79, 85, 88 i 103.)

Art. 61. Oprócz przypadku przyjętego szczególnego zaręczenia konstytucyi stanów krajowych; i utrzymania przepisów 13tym artykułem aktu

związkowego ustanowionych, zgromadzenie związkowe nie ma prawa wdawać się w interessa stanów krajowych, lub w spery między panującym i stanami jego, dopóki spór ten nie weźmie charakteru, oznaczonego w 26tym artykule. W takim zaś razie nie tylko przepisy tego artykułu, ale i 27go, będą zastosowane. Artykuł jednak 46sty aktu kongressu wiedeńskiego z roku 1815, tworzący się konstytucyi wolnego miasta *Frankfortu*, nie podlega żadney przez to odmianie.

Art. 62. Istniejące przepisy względem odwołania się do 13go artykułu aktu związkowego, tyle tylko do wolnych miast zastosowane Lydź mogą, ile tego szczególne konstytucye i stosunki dozwolą.

Art. 63. Zgromadzenie związkowe powinno mieć bacność na ścisłe i zupełne dopełnienie przepisów, objętych 14tym artykułem aktu związkowego względem byłych stanów rzeszy, i byłey udzielney szlachty rzeszy. Członkowie związkowi, do których krajów posiadłości ich wcielone zostały, obowiązani są stale utrzymywać względem związku stosunki prawa narodów, przepisami temi zapewnione. Lubo w zachodzących szczególnych przypadkach, spory względem użycia wydanych rozporządzeń, lub zawartych uгод, stosownie do 14go artykułu aktu związkowego, powinny iść pod rozstrzygnięcie właściwych władz kraju związkowego, w którym leżą posiadłości dawniey udzielnych, a teraz podległych *Xiążąt, Hrabów i Panów*; w przypadku jednak odmówienia prawney konstytucyiny pomocy, lub wydanego jednostronnego na ich szkodę prawodawczego oświadczenia, zastrzega się im prawo zapewnione aktem związkowym odwołania się do zgromadzenia związkowego, które po uznaniu gruntowności skargi, starać się będzie o zadosyć uczynienie.

Art. 64. Jeżeli pojedynczy członkowie związku uczynią zgromadzeniu związkowemu przełożenia względem urzędzeń, ogólny pożytek przytoczyć mogących, których zamiar jedynie tylko za wspólnym działaniem wszystkich krajów związkowych zupełnie osiągniętym być może, a zgromadzenie przekona się o stosowności zamiaru i możności przywiedzenia takich przełożeń do skutku, natenczas będzie rzeczą zgromadzenia rozważyć ścisłe środki wykonawcze, i ciągle ku temu zmierzać, aby potrzebne dobrowolne zezwolenie wszystkich członków związku pozyskało.

Art. 65. Przedmioty zawarte w osobnych przepisach artykułów 16go, 18go i 19go aktu związkowego, zostawione do naradzenia się zgromadzeniu związkowemu zastrzegają się do dalszego wyrobienia, aby za wspólnym porozumieniem się pozyskać można, jednakowe ile być może urzędzenia.

Niniejszy akt, jako skutek nieodmiennego połączenia się członków związku, podany będzie seymowi związkowemu przez przełożenie prezydyałne, i tam stosownie do jednobrzmiących oświadczeń rządów związkowych, uroczystą uchwałą seymu zamiarony zostanie w prawo zasadnicze, które ma mieć też samą moc i ważność, co i akt związkowy, oraz służyć zgromadzeniu związkowemu za nieprzestępne prawidło.

Niniejszy akt dla lepszey wiary wszyscy tu zgromadzeni pełnomocnicy podpisali i pieczęciami swemi stwierdzili.

Działo się w *Wiedniu* dnia 15 maja 1820 roku. (Następują podpisy).

Kurs wileń. na assyg. od d. 1 września r. sr., 5 r. kop. 82½; czer. zł. nowy r. 11, kop. 46, stary r. 11 k. 27; imperyal 37 r. 15 kop.

Wilno dnia 6 Września 1820 roku v. s.

Wzwanie debitorow i nabywcow massy Ogińskiego.

Litewsko Wileński Gubernski Rząd stosownie do odniesienia się Komisji przy ministerstwie Finansów, w obiekcie zaspokojenia długow JW. Grafa Ogińskiego ustanowionej, w skutek rezolucji swojej w dniu 13 augusta terażniejszego roku nastaley, postanowił zamieścić w Litewskim Kuryerze Tabelę nastaley, postanowił zamieścić w Litewskim Kuryerze Tabelę wiadomości niżej wyrażone: jedną o kredytorach JW. Grafa Ogińskiego, którym przez pomienioną Komisję naznaczono odebrać z niniejszego Rządu opłatę ich należności, z sumą iacy od debitorow tegoż Grafa Ogińskiego weyść mają; drugą o debitorach za inskrypcjami i trzecią o dłużnikach z nabycia obr u Ogińskich, i razem mimo uczynione dokąd nabyży, rezywizy o zmuszeniu debitorow i nabywcow do opłaty w Rządzie niniejszym należnych od nich kapitałow z procentami, od daty 23 apryla 1818 roku do dnia zahczenia summy rachowacę powinni, czyni się i przez gazetę odezwa, aby debitorow i nabywcy unikając exekucyi, z zaspokojeniem pomienionych długow pospieszyli, a gdy wedle postanowienia rzeczoney Komisji nie jest bronnym kredytorom z debitorami i nabywcami uchodzić w dobrowolne układy, dla domierzenia satysfakcyi przez ostatnich pierwszym, przeto jeżeliby takowy z kim układ nastąpił, raczą umawiające się strony zawarte w tej rzeczy umowy, po przyznaniu przedstawować do niniejszego rządu dla potrzebney na rzeczonych wiadomościach adnotacyi, i doniesienia ministerium finansow. Dat w Wilnie 1820 roku augusta 16 dnia. Sowiecnik Wincenty Ławrynowicz. Kazimierz Nowicki Sekretarz. Gubernski Sekretarz Jan Stemporzeczki.

Wiadomość 1sza

O kredytorach Grafa Ogińskiego, którym na zaspokojenie pretensyi, naznaczono odbierać summy od nabywcow majątkow i dłużnikow massy.

Komu mianowicie.	Srebrem.		Adnotacye.
	rubli	k.	
<i>Miejscom duchownym i miłosiernym zakładom.</i>			
Kościółowi bobrowskiemu	1415	17	} <i>Wstrzymana opłata.</i>
Bernardynom wileńskim	359	44	
nie rozwiązaną okoliczności wynikłe z pretensyi wileńskich bernardynow, należy więc wstrzymać się z opłatą tych 359 rubli 44 kop.			
Bazylianom boruńscy	226	12	
Szpitalowemu wileńskiemu	982	55½	
Przostowicy wielkiej	589	52	
<i>Rożnym kredytorom:</i>			
Rzeczywistemu radz. stanu Pasłowskiemu	7206	86½	} <i>Na rachunek tej summy, zapłacono P. Pasłowskiemu 2118r. 16 k. s.</i>
Koncessorom konsyliarza Petzalda	2629	17½	
Marszałkowi Joachimowi Bulharynowi	1447	6½	} <i>Takową należność Bulharyn otrzymał.</i>
Kredytorom kasztelana Platera	27942	83	
Kamier-junkrowi Lachnickiemu czyli su-koncessorom Adama Jwaszkiewicza	4750	68	} <i>Wstrzymana satysfakcyja.</i>
Polnemu koronnemu pisarzowi Hr. Kazimierzowi Rzewuskiemu	19001	65½	
} <i>Na rachunek tej summy, otrzymał od tego rządu 2677 r. 46 k. srebr.</i>			
Porucznikowi artyleryi Perrena, z do- mami Czarloszewskiej	1531	71½	
Porucznikowi woysk polskich Stryeńskiemu	152	97	
Koncessorom Mozeyki	1404	15½	
w Ogóle 71016 40			
<i>Prócz tego.</i>			
do pozyskania od dłużnikow massy:			
Od Czaplica r.	1162	k. 80	
— Czyża	419	— 10	
— Protosowickiego	891	— 61½	
— Ołędzkich Kazimierza i Stanisława	348	— 90	
— Antoniego Romera	1569	— 32	
w Ogóle z 4191 k. 73½			
należy oddać do kredytorskiej administracyi Hr. Ogińskiego			
— także Marszałkowi Hr. Platerowi na opła- cenie poszlin, za majątek massy Daubi- nski, położony w gubernii wileńskiej	1099	91	
w Ogóle 71125 88			

Wiadomość 2ga.

O niedoimkach będących na dłużnikach massy kredytorow Hr. Ogińskiego, dla pozyskania których spisano w następujących gubernialnych Rządach.

Od kogo mianowicie.	Za jakim dokumentem i t. d.	Srebrem.		Adnotacye.
		rubli	k.	
<i>w Rządzie gubernialnym wileńskim:</i>				
Szambelan b. dworu polskiego Kazimierza szlachcic Stanisław Ołędzcy, dłużni podskarbiemu Ogińskiemu.	Za skryptami pod dniem 27 iunij 1791 i dnia 15 septembra 1792 roku, w ogóle	348	90	
<i>w Rządzie gubernialnym grodzieńskim:</i>				
Marszałek Czyż	Za zabrane dochody z majątku Wielianowa	419	10	} <i>Wysłano do tego rządu i należy oddać w administracyę massy Ogińskich.</i>
Protosowicki	Takoż	891	61	
Trocki podwojowoda Romer Antoni	Za obligiem 6120 r., a zawyrażeniem należącey iemu z massy r. 1750 k. 68	369	32	
		w Ogóle 2680 3		
<i>w Rządzie gubernialnym mińskim:</i>				
Ignacy Dmuchański	Za niedopłacenie arendy od Osownicy i Mołodowa, zabezpieczone na jego majątku Ostrzyżcy, złot. 38659 gr. 24 czyli	5799		
<i>w Rządzie gubernialnym mohilewskim:</i>				
Marcin Czaplica	Za skryptem dnia 23 kwietnia 1792 roku w ogóle	1162	80	
		a w ogóle 9990 70		

Wiadomość 3cia

O niedoimkach będących na nabywcach majątkow Hr. Ogińskiego, dla pozyskania których spisano w następujących gubernialnych Rządach.

Nazwiska nabytych majątkow	Nazwiska nabywcow	rubli.		k.
<i>w Rządzie gubernialnym wileńskim:</i>				
<i>w Pcie wileńskim.</i>				
Korzyś	Xżna Marya Puzyńska	6337	80	} <i>Opłacono.</i>
Miluny	Po Grabowskich Wilbiki	552	20	
Berżynie	Hincy	246	50	
Andrusy	Po Ordyncach Rewkowsky	35	20	
Ancuny	Uplanowscy	176	10	
Woyceszuny i Kieydzie	Michałowski	457	75	
Od Niemieża Mielan, Trabun, Dybima, Staszuszyzki i Grażuny	Pisarz W. X. Litew. Aloizy Sulistrowski	882	25	
Chotow	Kazimierz Chreptowicz	2112	60	
Klucz niemieżki	Rozalia Platerowa	1225	50	<i>Opłacono.</i>
<i>w Pcie oszmiańskim.</i>				
Bieniakonie	Sakienowie	633	70	<i>Opłacono.</i>
Okmianiszki	Kozieł	440	16	
Szadziuny	Adam Bohuszewicz	176	10	<i>Opłacono.</i>
<i>w Pcie zawileyskim.</i>				
Worżany, Czarany i Ławki	Pisarzowa W. Xie. Lit. Sulistrowska	1744		
Biecze, Kluczany, Paczeplinowe	Po Mirskim Przemieniecki	1584	50	
Ryndziuny	Potrykowskich	1788	80	<i>Opłacono.</i>
<i>w Pcie trockim.</i>				
Merecz	Starosta mińs. Brzostowski	352	20	
<i>w Pcie brasławskim.</i>				
Zaścianek Hrybilszki	Swirski	163	32	
Wieś Karamno	Zaba	1636	55	
Wiażonowo	Korewa	412	5	
Folwark Nowy-dwor	Ciechanowiecki	1528	93	
Zaścianek Antoscicie	Benecki	142	32	
Wieś Miluny	Ogińscy	302	93	<i>Opłacono.</i>

		rubli.	k.	Adnotacye.
w Marcinkiewiczach	Mackiewiczowa . . .	163	93	
Zwirynie	Łyszkiewicz	1112	23	
Folw. Dryświaty	Małoletnie Łopacińscy	11413	79	
Zaścianek Jodegale	Józef Łopaciński . . .	921	55	
Swikszożany	Chodźko	858	80	
W tychże	Ostaniewicz	86	24	
Wieś Rudzie	Szypillo	616	88	
Folw. Tumulin	XX. Piarowie	2337	10	
Zaścianek Hurby	Biegański	57	5	
W Anutancach	Zaiączkowski	78	42	
Deylidach	Ramm	112	18	
Uzdiele	Woiewodzki	318	49	
Deylidy	Świętorzecki	639	17	
Folw. Hory	Zachwatowicz	2054	78	
Zaścianek Kniebiszki	Meysztowicz	117	—	
Zundziszki	Wekien	19	26	
Zaścian. Wiszniewo	Walicki	198	63	
Bobruhie	Naborowski	287	67	
Berzeniszki	Holub	299	96	
Folw. Kowalewo	Szabaniewicz	2675	95	
Nekrąsze	Zarowski	436	69	
Zaścianek Hraytaniszki	Abramowicz	68	10	
Zwirble	Mińskie benedyktyński	151	33	
W Zwirblach		166	10	
Zaścianek Szozytniki	Przyborzanka	957	42	
	w ogóle	48805	12	
	Prócz tego.			
Ragun	Lachniki	289	99	
Miejuńce	{ Pozostałe r. 4 k. 32			
Łoszki	{ Wyrwicy 39 - 38			
Sabray	{ 19 - 6			
	w ogóle	62	76	
	w ogóle	49155	87	
w Rządzie gubernialnym grodzieńskim.				
w Pcie Słonimskim.				
Nowa Jelna z folwarkiem	Po Sulistrowskim Szukiewicz	7656	70	
w Rządzie gubernialnym mińskim.				
w Pcie mińskim.				
Za 4 włoki lasu od Ragowa	Maryanna Chmarzyńska	70	40	
w Pcie pińskim.				
Sudoze	Józef Czarnecki	6350	60	
w Pcie ihumeńskim.				
Wieś Zaracze	Kossowski	49	26	
— Zaracze	Krzywkowski	370	86	
Folw. Skirno	Oskierko	1479	46	
	Summa	8320	58	
	w ogóle	60133	15	
Podano osobną wiadomość od dłużników massy		9990	73	
	-w ogóle czyni	75123	88	

Zgodno Sekretarz Nowicki.

Oświadczenie.

2 Oświadczenie imieniem JW. Józefa z Krzetuszewa Wawrzeckiego generała dywizyi woysk pol. kawalera, czyni się w następnym sposobie: WJPan Jan Krukowski chorąży b. woysk pol. wchodzący w rozmaite stosunki z zesłym JW. Tomaszem z Krzetuszewa Wawrzeckim wojewodą i ministrem Królestwa Polskiego, z różnych względów zawinił temuż Wojewodzie summy, śmierć zesłego Wojewody Wawrzeckiego utworzyła spadek dla oświadczonego się, wszelkiego ogólnie potymże Wojewodzie pozostałego majątku, z tego względu oświadczonego się znalazłszy w archiwum zesłego brata swojego trzy dokumenta, o należeniu od W. Chorążego Krukowskiego czer. zł. 610 i rub. sr. 1,975 poświadczające; gdy nie mógł dobrowolnym sposobem tey należności odebrać, rozwinął z W. Krukowskim process w Sądzie Ziem. Lidzkim, szukał repetycyi na summach, jednej u WW. Surkontow Komornikowiczow prawem zastawy na folwarku Rexciach opartej, drugiej u JW. Alexandra Kochowskiego generała woysk Ross. kawalera na kredycie będącej tych to WW. Surkontow, oraz JW. Jenerała Kochowskiego przed Sąd Ziem. Lidz. powołał, Sąd Ziem. Lidz. dekretem oczewistym w roku idącym

1820 junii 23 ogłoszonym, zasądził na W. Krukowskim dla oświadczonego się czer. zł. 1,005 i zł. 19,588 gr. 25, inekwitacyą do summ pomienionych wskazał, przelew przez W. Krukowskiego żenie W. Krukowskiej na summę u JW. Jenerała Kochowskiego będących usposobiony, znikczemnił, i areszt przez oświadczonego się u JW. Jenerała Kochowskiego na summę założony zatwierdził, a nawet do innych funduszow W. Krukowskiego prowadzić inekwitacyą oświadczonego się niesprzeczył. Gdyby tedy WW. Surkontowie i JW. Jenerał Kochowski, a nawet i inni W. Krukowskiego wierzyciele, summ W. Krukowskiemu lub jego żenie za usposobionymi przelewami, aż do pełnego uspokojenia oświadczonego się, przez W. Krukowskiego nie optacali, i w żadne układy nie wchodzili, oświadczonego się przez niniejsze oświadczenie, w aktach urzędowych Ziem. Lidz. zapisujące się, a dla trzykrotnego ogłoszenia do Gazety Kur. Lit. podać się mające, każdego interessowanego ostrzega. Dat roku 1820 mca junii 28 dnia. Takowe oświadczenie do akt Ziem. Lidz. podając jako plenipotent podpisuję. Jan Szukiewicz Regent Gran. Lidz.

Roku 1820 mca junii 28 dnia. Na sądach Ziem. Ptu Lidz. osobisto stanąwszy Adwokat W. JP. Jan Szukiewicz Reg. Granicz. takowe oświadczenie do akt oddał. Tadeusz Puciłowski Prez. Ziem. Ptu Lidz. Heronim Skinder Sędz. Ziem. Ptu Lidz. Ignacy Jocz Sędz. Ziem. Ptu Lidz. Jakób Rożyc Halicki Pisarz Ziem. Ptu L.

Jest w aktach o zgodności z xięgami i optacenie poszlin kop. 52½ miedzią poświadczam Michał Dziewiałowski Gintowtt Reg. Ziem. Ptu Lidz.

3 Sąd Taxatorsko Exdywizorski, spełniając dekret Sądu Ziem. Szawel.; z przeznaczeniem tasy i rozdziału dla kredytorow JW. Józefa Burniewiczza vice marszałka Szawelskiego dóbr Paowdruwia i Nemeykszow z attynencyami w pcie Szawel. położonych, oraz wszelkiey bezwzględnie jego własności, dnia 16 lipca terażniejszego roku ferowany w komplecie niżej wyrażonym, dnia 4 terażniejszego sierpnia, do majątku fundowego Paowdruwia zjechał: dzieło Exdywizyi rozpoczął, wszystkie zotwarciem swej jurysdykcyi połączone kwestye, ulatwił; komportacyą wszelkich dokumentow, dotey sprawy należących, przez stawiające i niestawiające strony, na dzień 1szy następującego miesiąca września wskazał: a powtórny swój zjazd, dla ukończenia całego dzieła, na dzień 4 października też idącego roku zadeterminował, w tymto terminie; aby wszyscy kredytorowie JW. Burniewiczza, z dowodami wspierającemi ich należności, dla otrzymania satysfakcyi, pod utratą rzeczy stawali przez niniejszą awizacyą wzywa: 1820 roku sierpnia 16 dnia: protokół podpisali, Ziem. Szawel. i Exdywizor. Prezydent Tomasz Herubowicz, Ziem. Szawel. i Exdyw. Sędzia Ludwik Billewicz, Sędzia Ziem. Telsz. i Exd. Tadeusz Milwid. O zgodności z protokółem zaświadczam; Ziem. Szawelski i Exd. Reg. Franciszek Piotrowicz.

Z b i e g ł y.

3. Z majątku Boryszyna, 2 mile od Nowogródka odległego, dziedzictwa JW. Woynilowicza z dnia 8 na 9 augusta zbiegł pisarz fabryki piwney zarbrawszy kasę: zowie się on Jakób Bieliński porucznik od inżynierów i odmiennie w innych atestatach Józef Wielopolski chydraulik, człek stary do lat 50; siwe włosy kędzierzawe, szepluni dla popstutych zębów, rachował nayeczęścicy po niemiecku, wżywa wiele wódki i lulki, umie rysować, wiele mówi o hydraulice że ją umie, nayeczęścicy chodzi od dworu do dworu z suppliką o wsparcie, z atestatami przez siebie ponapisowanemi, kłoby o tym zbiegu dał wiedzieć, osadziwszy go w jakim sądzie lub u siebie zatrzymawszy rubli 50, a kłoby tego dostawił rub. 100, że dostanie nagrody słowem uczciwym zaręcza dziedzic tego majątku.

Wilno dnia 6 Września 1820 roku v. s.

PRUSSY.

Berlin dnia 2 września. Król nasz wyjechał d. 31 z. m. z Teplitz, i zaproszony od Króla Saskiego, był u niego na obiedzie w zamku Pillnitz, a potem udał się tegoż samego dnia do Meissen, gdzie przenocowawszy, przybył wczoraj po południu przez Torgau i Wittenberg do Potsdamu.

FRANCYA.

Paryż, dnia 23 sierpnia. Pomiedzy oficerami, którzy byli hersztami odkrytego tu spisku, wymieniają kapitana legijonu departamentu du Nord, nazwiskiem Dequevauvilliers, który jak slychać, służył w gwardyi Murata. Ma byz także jeden z kapitanów legijonu departamentu Meurthe, lecz umknął. Kilku oficerów wzięła żandarmerya z ich mieszkań, a innych sami żołnierze z rozkazu pułkowników swoich wzięli do więzienia w koszarach.

Gazety rojalistowskie umieszczają następujące szczegóły o ostatnim spisku: „Od niejakiego czasu widziano podejrzanych ludzi, chodzących koło koszar i rozmawiających z żołnierzami. Odprawiano tajemne zgromadzenia, i wiele wojskowych na nie wzywano. Puszczono wieść o śmierci Bonapartego, dla łatwiejszego ustanowienia rejenoy i ogłoszenia syna jego monarchą francuzkim. 50 spiskowych podjęło się zabić tyleż znakomitych osób, których wzdrygamy się wymienić. Zdawało się, iż w sobotę d. 19 b. m. przysposobiono wszystko do skutecznego spisku. Mądry rząd użył także środków do zniweczenia jego. O godzinie 7 wieczorem zamknięto pałac Louvre, i przy nim batalion gwardyi królewskiej postawiono. Podwojono wszystkie strażę tak tam, jako też w Thuilleries. Inny batalion stanął przy oranżeryi. Dnia 20 b. m. pokazał się na ganku Król, o którym ogłoszono, iż umarł. Lud powitał go okrzykiem: Niech żyje Król! Niech żyją Burbonowie! Powiedział głośno Monarcha: Widzicie moi przyjaciele, żem zdrów. Słychać, iż oprócz wojskowych, uwięziono także wiele innych osób. Co się tycze pożaru w Vincennes, przyczyną jego był żołnierz, który chciał doświadczać rozmaitych ogniów sztucznych, zrobionych na obchód imienia królewskich d. 25 b. m. Zrządzona szkoda nie jest wielką.”

Zraz d. 20 b. m. przybył tu z Ruel pułk szwajcarów. Legion departamentu Niższego Renu stoi tu jeszcze, i nie należał do spisku.

Onegdzy wieczorem poymano w ogrodzie Thuilleries pewnego człowieka, którego policya od kilku dni szukała. Xiężna Berry przechadzała się wtedy po wspomnionym ogrodzie.

Od czasu śmierci Xiążęcia Berry, blisko 3000 wojska strzeże w nocy pałacu Thuilleries.

Widać z ostatniego spisku, iż we Francyi są jeszcze stronnicy Bonapartego, którzy nie mogą zaniechać zamysłów swoich.

Sędzia Girardet zaczął badać kilku oficerów, których dziś uwięziono.

W Rennes, podobnie jak w Rouen, musiano użyć środków przeciwko rozruchom. I tam także chciano pod różnemi pozorami zaburzyć publiczną spokojność.

Monitor umieścił długi artykuł o wypadkach neapolitańskich. Perówayna tameczną rewolu-

cyą z hiszpańską i wskazuje wielką między nimi różnicę. Król hiszpański, wtenczas nawet gdy go wojsko odstąpiło, mógł się uważać wolnym w pełnieniu najwyższej swojej władzy. On tylko jeden mógł sądzić i zgłębić wierność swojego narodu i przywiązanie jego do prawego tronu. Inaczej rzecz się ma w Neapolu. Rewolucya tameczna nie daje panującej dynastyi i polityce europejskiej takiej rękoy, jaką dała Hiszpania. Neapol nie miał najmniejszego powodu do rewolucyi, nie czuł najmniejszej jej potrzeby, i nie masz w niej nic takiego, coby umysł zaspokoić mogło, i dostatecznie usprawiedliwić ją potrafiło. Wreszcie byt polityczny Włoch nie może iść w porównanie z takimże bytem Hiszpanii. Rewolucya w królestwie neapolitańskim, może nagle zapalić płomień wojny w całej Europie, czego ze strony Hiszpanii obawiać się nie potrzeba. Obecny więc stan rzeczy w Neapolu jest bardzo zatrważającym. Nie chcemy rozstrząsać (kończy Monitor), jakie obowiązki włożyła Opatrzność na monarchów, aby narody swoje od nieprawych przedsięwzięć zadołni. Powiemy tylko, iż tak w dobrém, jak złém, każdy naród oddzielnie uważanym być powinien. Prawa, któremi się naród rządzi, nie mogą być zostawione samowolności wszelkiej władzy, chcący je obalić. Gdyby los społeczności zależał od oręża śmiałego wojownika, w tym razie wypadłoby ludziom rzec się wolności, i głowę swoją poddać pod krwawe berło rewolucyi.

Słychać, iż rząd postanowił nie rozpuszczać izby deputowanych. Czwartą kolej wychodzących 52 deputowanych, będzie zapelnioną w drugiej połowie września wyborami na zgromadzeniach obwodowych. W pierwszej połowie października zwolane będą w całej Francyi zgromadzenia departamentowe, które 172 nowych deputowanych wybiorą. Przyszłe posiedzenie zacznie się w listopadzie. Powszechnie zapewniają, iż na przyszłych wyborach, Xiądz Pradt będzie obrany deputowanym z Paryża.

WŁOCHY

Neapol, dnia 10 sierpnia. Wyrok Xiążęcia Namiestnika królewskiego względem zwolania parlamentu narodowego na dzień 1 października stanowi, iż teraz przepisane przerwy czasu między jednym a drugim zgromadzeniem wybierczym mają być skrócone. I tak zgromadzenia gminne odprawiają się dnia 20 b. m., powiatowe dnia 27 b. m., a prowincjonalne d. 3 września.

Gazety tutejsze donoszą, iż po powrocie Xiążęcia Cariat, który (jak też gazety twierdzą) dopiął w Wiedniu celu swojego wysłania, Xiązę di Gallo odebrał rozkaz udania się bez zwłoki do Wiednia, gdzie na miejscu Xiążęcia Ruffo urząd pełnomocnego ministra sprawować będzie.

Xiązę Namiestnik Królewski wezwał ministra wojny, aby mu oświadczył zdanie swoje, jakim sposobem batalion Real Macedone, składający się z cudzoziemców, może być jak najsprędzej zwinięty, utrzymanie jego bowiem nie zgadza się z systematem konstytucyjnym, i Xiązę Namiestnik chce mieć wojsko złożone z samych tylko krajowców.

Jenerał *Carascosa*, minister wojny, jest bardzo czynny. Tworzy się już 115,000 milicyi, a stolica tuteysza wystawia kosztem swoim dwa pułki: dragonii. Syn Xiężny *Partanna* (małżonki królewskiej) został umieszczony jako podporucznik w jednym z tych pułków, którym Xiążę *di Carsoli* dowodzi. Oprócz tego, wojsko wszelkiej broni, powiększa się do 50,000 głów. Po wprowadzeniu wojskowego urzędzenia francuzkiego, które się najlepiej żołnierzom naszym podoba, zaciąg do wojska żadney już trudności nie doznaje.

Król nasz zupełnie wyzdrowiał i d. 3 b. m. pierwszy raz wyjeżdżał. Lud okazał mu dowody przywiązania i uszanowania.

Słychać, iż Xiążę Namiestnik Królewski rozesał własnoręczne listy do najznakomitszych monarchów europejskich, z dłączeniem podobnież własnoręcznego oświadczenia ze strony Króla, oca jego, iż wszystkie jego czynności potwierdza.

Deputacya miasta *Palermo* musiała niejaki czas zabawić w *Procida*, czekając na rozkazy Xiążęcia Namiestnika królewskiego. Gdy narreszcie odebrała pozwolenie przybycia do stolicy, Xiążę Namiestnik kazał jey oświadczyć, iż nie może otrzymać wysłuchania, póki miasto *Palermo* nie powróci do porządku, i po oddaleniu ustanowionych w czasie rozruchu urzędników, nie podda się władzom królewskim. Niektórzy deputowani udali się potem do *Palermo*, w zamiarze doniesienia o tem mieszkańcom.

Tuteyszy *Dziennik Konstytucyjny* zbija umieszczoną w zagranicznych gazetach wiadomość, jakoby w *Palermo* 4000 obywateli zginęło.

Donoszą z *Messyny* co następuje: blisko 250 żołnierzy z batalionu stojącego w *Syrakuzie* uciekli z bronią i tornistrami, udali się ku *Catania*, gdzie tylko 40 ludzi było na osadzie. Liczba tych zbiegów urosła wkrótce do 400. Dowodzący w prowincyi jenerał zbrawszy szosuple wojsko, i wzięwszy pewną liczbę mieszkańców tak z miasta jako też ze wsi, ruszył przeciwko nim do rzeki *Fimeto*, o 8 mil od *Catania*. W zaszłych kilku utarczkach pojmano 200 zbiegów, a 20 zabito lub raniono, reszta umknęła i rozprzeszyła się po całej prowincyi. Mieszkańcy z *Leptini* uderzyli na jeden ich oddział, i w pień wycięli. Schwytanych zaprowadzono do *Catania*, a ztamąd daley posłano.

Listy prywatne z *Messyny* zawierają następującą wiadomość: „Stoący w *Syrakuzie* pułk *il provvisorio*, złożony z samych hultajów i żołnierzy oddalonych z innych pułków rozszedł się. Przyprawdzono już 400 zbiegów do *Catania*, gdzie Xiążę *di Santa Dominica* pokazał się z kokardą angielską na rynku. Otoczył go zaraz tłum ludu, zdarł kokardę, i porządnie kijami wybił. Inaczej sobie postąpił Xiążę *Bisecari*. Darował miastu *Catania* 12,000 talarów hiszpańskich, i przyrzekł pożyczyć mu 250,000 talarów na lat 10 bez prowizji. Przybývają nieustannie do *Messyny* uciekający mieszkańcy z *Palermo*, gdzie garbarz, nazwiskiem *Santero*, przybrawszy tytuł wielkorządcy, włada ludem. (Później atoli stan rzeczy bardzo się polepszył.)

Pojmani w *Palermo* żołnierze neapolitańscy siedzą jeszcze w więzieniu. Nayszkodliwszym skutkiem tamecznego rozruchu jest utrata archi-

wum, które się spaliło. Iana szkodę zrzadzona przez rabunek w pałacu królewskim i gmachach publicznych, rachują do 400,000 skudów. Ucierpiało także wiele pałaców szlachty, a mianowicie Xiążąt *Butera*, *Paterno* i *Trabia*.

Włochy, dnia 16 sierpnia. Wojsko austriackie we Włoszech ma być podzielone na dwa korpusy obserwacyjne, jeden w kraju weneckim, a drugi w Lombardyi. Cagnące do Włoch wojsko austriackie przybędzie między 16 i 24 b. m. do *Treviso*, gdzie dalsze rozkazy odbierze. Miasta papieżkie *Bononia* i *Commachio* mają już od niejakiego czasu lezną osadę austriacką. Słychać, iż żandarmeryja papieżka wypędzi republikanów z *Pontecorvo*; mówią oraz, iż mieszkańcy miasta *Benewentu*, prosili Papieża o przebaczenie. Wstawił się za niemi Król wiec Neapolitański, następca tronu. Oyciec ś. odpowiedział posłowi neapolitańskiemu, iż z buntownikami w żadne układy wchodzić nie wypada; ze względu jednak na dostojność pośrednika przebaczy im, skoro zupełnie do powinności swojej powrócą.

Gazeta turyńska donosi z powieści pewnego anglika przybyłego z *Neapolu*, iż tam spodziewają się odezwy jenerała *Carascosa*, ministra wojny, względem systematu obrony na przypadek wtargnięcia nieprzyjaciela. Słychać o paleniu miast i wsi, niszczeniu zapasów żywności i t. d.

Rząd papieżki myśli utworzyć w *Rzymie* gwardyę narodową, ze wszystkich mieszkańców od lat 18 do 60.

Listy z *Rzymu* donoszą o uwięzieniu wielu osób w kraju papieżkim, a zwłaszcza w *Marchiach* i *Legacyach*. Słychać o zaszłych rozruchach w *Bononii*. Uczniowie walczyli z sobą sztyletami. Wojsko austriackie przywróciło spokójność.

Dnia 23 lipca był w *Rzymie* nadzwyczajny upał. Powietrze zupełnie się rozpalilo; gęstość wyziewów ognistych zasłoniło słońce. Całe niebo było okropnie czerwone. Wiatr *Scirocco* wiał jak gdyby z rozpalonego pieca; pot wielkimi kroplami występował na ludziach. Każdy smutnie wyglądał. Ciepłomierz *Reaumur* okazywał 51 stopni.

H I S Z P A N I J A.

Madryt, dnia 10 sierpnia. Stany większością 104 kresek przeciwko 47 wydały wyrok, iż margrabia *Castellar*, kapitan gwardyi, nie miał prawa samowolnie uwięzić Pana *Aguilera*, jednego z podwładnych oficerów swoich, za wydanie pisma przeciwko zwierzchności, lecz powinien go był pociągnąć do sądu.

Słychać, iż minister nasz interessów zagranicznych ogłosi ważne oświadczenie.

Goniec z *Rzymu* przywiózł odpowiedź Papieża względem żadanego upoważnienia biskupów do sekularyzacyi zakonników. Oświadcza Oyciec ś., iżby to się karności duchowney sprzeciwiało. Pozwolił jednak, aby biskupi w Hiszpanii, tak jak w Polsce, umieszczali zakonników przez lat 5 na plebaniach z warunkiem, aby ci zakonnicy wrócili potem do swoich klaszterów.

Minister wojny podał projekt utworzenia żandarmeryi, co jest bardzo potrzebnem z przyczyny rozbojów na gościńcach.

1. Niżej podpisany, stosownie do życzenia wielu osób chcących się przyłożyć do wzniesienia pomnika w Krakowie *Tadeuszowi Kościuszce*, oświadcza, że składkę na tę przedmiot przyjmować będzie, dla przestania jej do Krakowa. Wilno dnia 5 września 1820 roku.

Ignacy Lachnicki.

Przybył do Wilna Wielkiej Brytanti poddany *William Crosier* na honor zawiadomić tu teyszą publiczność, iż ma do zbycia siedem klacz angielskich, kłoby życzył sobie nabyć, może zainformować się w domu siewielnika Tarnowskiego na ulicy *Tróckiej* pod N. 597. *William Crosier*.

6. Za pozwoleniem i pod bezpośrednią wiedzą Cesarskiego Wileńskiego Uniwersytetu, z początkiem następującego roku szkolnego to jest od d. 1 września roku idącego 1820 zaprowadza się w mieście Wilnie w domie *Koll. Asses. WJP. Woynicza*, na ulicy

Sto Jańskiego, pod N. 436, konwikt dla płci męskiej, tak biorącej początki w naukach, jako też uczącej się w *Gymazyum* lub chodzącej na kursa do *Uniwersytetu*: rodzice więc lub inni krewni oddający młodzież do słuchania nauk w *Uniwersytecie*, lub dla uczenia się w *Gymnazyum*, i życzący pomieścić też młodzież w pomienionym konwikcie dla ścisłego nad nią dozoru, zechcą zgłosić się do miejsca takowego konwikt w domu rzeczonym *Ur. Woynicza*, gdzie od zakładającego takowy konwikt za potwierdzeniem *R. Ces. Uniwer. Wileń.*, mogą powziąć dokładną wiadomość tak o dozorze nad młodzieżą i naukach mających się wykladać, jako też o wygodach życia, o cenie utrzymania rocznego, równie i o innych warunkach takowego zakładu.

W e z z w a n i e P e n s y o n a r z ó w .

Od wileńskiej izby skarbowej niniejszym ogłasza się: izby wyrażeni w przyłączonej tu wiadomości pensjonarze, którzy niejawili się dotąd dla odebrania swoich pensyi, przybyli do tej izby skarbowej sami, lub przysłali od siebie z prawnymi dowodami plenipotentów; w przypadku zaś niezgłoszenia się ich w ciągu roku od daty niniejszego ogłoszenia, taż izba na mocy *Ukazu Rządzącego Senatu*, pod dniem 25 maja 1806 roku, wykreśli ich pensye z rozchodu zupełnie i przyłączy do sumy ostatecznego *S. Petersburgskiego* karnaczeystwa. Dnia 14 sierpnia 1820 roku.

Guberski karnaczey Lega. Naczalnik stoła *Kandratenko*.

Wiadomość sporządzona w Wileńskiej skarbowej izbie o pobierających pensye, którzy dla odebrania od tejże izby skarbowej naznaczoney pensyi, nieprzybyli. Dnia 14 sierpnia 1820 r.

N.	Rok, miesiąc i dzień Uka-zow.	Nazwisko i imie pensyonarzy.	Roczna opłata pensyi.		Wyrażenie od jakiego czasu nie przybawają pensyonierze, dla odebrania pensyi.
			rub.	K.	
1od Pensye nadetatowe.					
1	1795 maja 7	Wdowie byłego instygatara <i>Raguskiego</i> za 300 czer. złotych	3,047	22	od 1817 roku
2	1816 maja 1	2re Pensye dla byłych w służbie woyskowej. tego <i>Septierskiego</i> półku kapitanu <i>Bude</i>	336	60	od 1818 roku
3	1813 stycz. 6	<i>Permskiego</i> pieszego półku kapitanowi <i>Piesockiemu</i>	336	60	od 1817 roku
4	1816 maja 22	<i>Moskiewskiego</i> dragońskiego półku sztabs-kapitanowi <i>Ciechanowiczowi</i> 2mu	168	50	od 1818 roku
Uwolnieni ze służby woyskowej za ranami w bitwach i kalectwem szeregowych.					
5	1815 septem-bra 30	<i>Tobolskiego</i> muszkaterskiego półku <i>Andrzejowi Ser-hiejewu</i>	9	40½	od 1818 roku
6	1817 septem-bra 16.	<i>Szliselburgskiego</i> muszkaterskiego półku <i>Jakubowi Til-kiejewu</i>	9	40½	od 1817 roku
7	1812 lutego 6	<i>Ryżkiej</i> inwalidney roty <i>Michałowi Kostylewiczowi</i> Temuż dodatkowej pensyi za znak odznaczenia woyskowego orderu	7	32½	od 1816 roku
8	— —	Teyże komendy <i>Antoniemu Ryniewiczowi</i>	2	44	
9	— —	<i>Azowskiego</i> pieszego półku <i>Atanazemu Sawetinie</i> 3cie Pensye wdowom i sierotom.	7	32	od 1817 roku
10	1816 stycz-nia 27	<i>Zonie</i> zmarłego <i>grodzieńskiego</i> wewnętrzney straży batalionu, audytorskiego pisarza <i>Stepanowa</i>	3	30	od 1818 roku
			2		od 1817 roku

Guberski karnaczey Lega. Naczalnik stoła *Kandratenko*.

O s w i a d c z e n i e.

2. Wedle Ukazu Jego IMPERATORSKIEY MOSCI Samowładnego całą Riossą etc. etc. etc.

Excerpt oświadczenia z protokółu potocznego Sądu Grodz. Ptu Brzeskiego w roku terażnieyszym 1820 mca julii 9 dnia za podaną prośbą i nastąpił ony rezolucyą stronie potrzebującej urzędownie wydan. Roku 1820 mca julii 21 dnia w imieniu WJPP. Joachima i Anny z Iwaszkiewiczow Bryndzow Małżen. nabywcow majątności Łozowicy z attynencyami w Imperyum rossyyskim gubernii Lit. Grodzki. Pcie Brzeskim Lit. sytuowanej i Awulsu Woroblina w Królestwie Polskim departamencie Siedleckim Pcie Łosickim obwodzie bialskim położonego, od W. Józefa Dulęby Szam. b. dworu Polskiego; czyni się oświadczenie w rzeczy następney. Iż lubo oświadczenia się summy z nabycia wynikiłe, jedną samemu W. Józefowi Dulębie należną a dla ewikcyi przy nabywcach zostawioną powodem rozmaitych pretensyow przez różne osoby do W. Józefa Dulęby stosownych i u nabywcow tak prawnie jako i partykularnie pokładanych, do czasu zupełnego zaspokojenia onych, drugą wnioskowaną ś. p. W. Kazimiry z Korsakow Dulębinę na syna W. Józefa Dulęby Gustawa spadłą, a przez W. Dominika Korsaka b. sędziego Ziem. Poloc. dziadź małoletniego Gustawa na majątności Łozowicy opartą, do wzrostu lat tegoż Gustawa zatrzymać przy sobie życzyli. Gdy jednak W. Józef Dulęba nabywszy w Pcie Kobryńskim od W. Ulanowey Pułkownikowey woysk rossyyskich za summę zł. pol. 55166 gr. 4 schedę z exdywizyi dobr Wieżek z dymow gruntowych 14 składającą się o wyplat summ obu przed sąd Ziem. Ptu Brzeskiego Lit. oświadczać się za adcytował, a sąd uznawszy nowo nabytą przez W. Dulębę possessyą za dostateczną na odpowiedź tak małoletniemu Gustawowi Dulębie jako i wszelkim pretensyom, oraz oparłszy ewikcyą summy małoletniego na wszelkim W. Józefa Dulęby teraz posiadany i w czasie przyszłym posiadać mogącym się majątku, wyrokiem swoim w dniu 7 starego stylu miesiąca i roku ninieyszego oczewiście ferowanym, wyplatę obu summ na oświadczaćcych wskazał, i zakładaną przed sąd główny Lit. Grodzkiński racyą niedostatecznego na majątku W. Józefa Dulęby do odpowiedzi bezpieczeństwa, appellacyą uchylił; przeto oświadczaćcy się czyniąc w opłacie zapadłemu datą wyżey wspomnianą dekretowi satysfakcyą, odtąd żądanych przy sobie ex re nabycia w zmienionych w gurze majątnościow niemając W. Józefa Dulęby funduszow, wszelkiego tytułu jego pretensyow w zamiarze, aby nadal konwikcyami swemi za pretensy do W. Dulęby stosowne obarczać nabywcow Łosowicy i Woroblina niechcieli, przez ninieysze zawiadamiają oświadczenie. Jakowe aby każdego interessowanego wiadomości doszło w gazetac. warszawskiej, i Kuryera Lit. trzykrotnie podać do umieszczenia postanowili. Utego oświadczenia podpis w protokóle następnym. Michał Czackowski plenipotent.

Zgodno z protokółem potocznym świadczę Józef Dąbrowski Regent Grodzki Ptu Brzes. L.

Sądy Exdywizorskie.

2. Sąd Taxatorsko-Exdywizorski Dekretem remissyynym Sądu Gł. Wileń. z Departamentu w roku teraż. 1820 junii 8 dnia zapadłym, na rozdział majątku JH W. Józefa i Eleonory z Gielgudow Wereszczyńskich dla ich wierzycieli, wyznaczony, do majątku Powirczowia w pćcie Upit. położonego,

w terminie z obwieszczenia wypadającym, na dniu 25 ninieyszego mca augusta zjechawszy; dzieło exdywizyi rozpoczął, a rozwiązując szczeguły stopniowi akcessoryynemu przynależne, prawidła Remissy wględem inventacyi majątku debitorów, i tēm administrowanie zatwierdził, akuratną dopełnić pomiare naznaczonemu komornikowi zalecił, komportacyą na wszystkich stronach tak stawających jak i niestawających do dnia 1 gbra idącego r. co do złożenia wszelkich dowodów do kancelaryi Ziem. ptu Upit. ukończyć się winną, na czteroniedzielną persystencyą uznał, adcytacyi wzajemney stronom dozwolił, i odbycie aktów, jeśli by jakie potrzebnemi bydy okazały, do powtórnego zjazdu odkładając; termin na zjazd takowy dzień 4 februaryi 1821 roku przeznaczył, żeby zaś kwestye w tym zjeździe ułatwione, dożyć mogły do każdego wiadomości, któryby do ninieyszey sprawy jakikolwiek miał stosunek; zjazd aby w terminie powtórnego zjazdu wszyscy wierzyciele JH W. Starostów Wereszczyńskich pod upadkiem swych pretensyow, a debitorowie do masy pod konkurs idącej zawiniłacy pod obowiązkiem odpowiedzi ze wszelkiego ich majątku i przeznaczenia nawet pod niestannosc należney dla kredytorów satysfakcyi, przed sądem exdywizorskim przez siebie samych lub prawnie ucnocowanych plenipotentów stawali przez ninieyszą awizacyą w gazecie Kur. Lit. trzykrotnie ogłosić się winną wszystkich zawiadamia. Dat w Powirczowiu r. 1820 aug. 28 dnia, Anzgary Mastowski Sędzia Ziem. Brast. i Exdy. Ludwik Wollowicz Sędzia Ziem. Wil. Exdywizor. Jan Kobecki Sędzia Ziem. Telsz. Exd.

3 Za remissą Sądu Ziem. Ptu Szawelskiego dnia 13 marca z przeznaczeniem Exdywizyi dóbr Kiewnar z attynencyami w pćcie Szawelskim położonych, dziedzictwa WW. Arnolfa Granicznego i Jacka Ziemskiego Sędziow Kiewnarskich; kolejno podziału tychże dóbr między rodzeństwem zapadłego Sąd podkomorsko Exdywizorski w miejscu przepisanem dnia 10 terażnieyszego mca złożony, pierwiastkowe kwestye ułatwił, na dzień 1 lipca komportacyą zadeterminował, a powtorny swój zjazd dnia 3 listopada zakreslił. W jakim czasie aby wszyscy kredytorowie, zeszelego Józefa Kiewnarskiego Czestnika Xstwa Zmudz. oycy Arnolfa i Jacka oraz zeszelego Erazma Kiewnarskich synow z dowodami wspierającemi ich pretensy do poszukania należności stawali, przez ninieyszą awizacyą pod upadkiem rzeczy wyzwa. 1820 roku maja 11 dnia. Jan Przeciszewski Podkomorzy Ptu Rosień. i Exdyw. Tomasz Herubowicz Prezydent Ziem. Szaw. Ludwik Billewicz Sędzia Ziem. Szaw. Regent Franciszek Piotrowicz.

NOWE DZIEŁA.

3. W Xiegarńi XX. Pijarów na ulicy Dominikańskiej u Alex. Zolkowskiego, wyszło nowe dziełko:

Dzieciom dla ich rozrywki i nauki, niektóre zabawnieysze historye z różnych dziejów świata dawnieyszego zebrane, przez Franciszka Karpińskiego, 8vo w Wilnie 1820, kop. 75 sr.

O g ł o s z e n i e.

1. Roku 1820 z dnia 31 augusta w nocy na iszy 7bra skradziono konia 7letniego ogiera Sporego Mierzyna w karczmie do Świętnik należący pstrokaty czarny ze strzałką na łbie, kioby go do Policyi Wileń. dostawił raczył, lub ogłosił w Kuryerze o znaydywaniu się onego 10 rubli srebrnych w nadgodę odbierze.

X. Dominik Lapiński Przeor Kolesiński Kar.

Wyjeżdża za grunicę.

3. Na powrót do Prus, przybyły za paszportem Jochan Boelhe czeladnik profesyji sie-dlarskiej.